

SLOVENSKI NAROD.

"Slovenski Narod" velja:

v Ljubljani na dom dostavljen	K 24-	v upravnem prejeman:	K 22-
celo leto	12-	celo leto	11-
pol leta	6-	četr leta	550
četr leta	2-	na mesec	190

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, (l. nadstropje levo), telefon št. 34.

Šoštanj — padel.

Pri občinskih volitvah v trgu Šoštanju v Šaški dolini, torej sredi popolnoma slovenskega ozemlja, so v vseh treh razredih zmagali nemškutarji in s tem dobili to velevažno postojanko popolnoma v svoje roke.

To je važen dogodek, ki ga ni podcenjevali, naj je tudi nemškatarska stranka pri teh volitvah delala z bremznejm terorizmom in z očitnim sleparstvom ter brezvstveno in nepošteno izrabljala tudi najbolj nemoralna sredstva, vsega s tem niso mogli dosegči in dejstvo, da je Šoštanj padel, je težak udarec za vse Slovensko.

Ni posebno častno spričevalo za narodno probubo in značajnost Slovencev, da se morajo v različnih tragi in mestecih na Stajerskem vzdrževati nemškutarji na krmilu, in se v teh ozaah sredi slovenskega ozemlja še utrjujejo in napredujejo. Par kramarjev in krmanarjev v zvezi z nekaterimi uradniki — pa imajo tako moč in tak vpliv, da zadržujejo razvoj, ki je **narančen**, kajti da se dandas, v dobi nacionalizma, sredi slovenskega ozemlja, pri kolikor normalnih razmerah ne bi mogli vzdržati nemški trgi in nemška mesteca, to se ob sebi razume.

A Šoštanj je že bil v slovenskih rokah. Slovenci so bili gospodarji v tem trgu, imeli so že vso moč v rokah, torej priliko, zagotoviti si gospodstvo, preskrbeti vse potrebno za bodočnost in utrditi slovenski živelj tako, da bi ga ne bilo več mogoče izpodriniti. A ta Šoštanj je sedaj zopet prišel v nemškatarske roke!

Naj kdo reče kar boče — ta prevar bi bil mogoč, da se slovenska stranka ui sama kompromitira.

Denarni polom slovenskega politika iz tega kraja je poleg drugih okolnosti bil glavni vzrok, da so se mnogi prej dobri narodnjaki, ki so prej zvezeli s slovensko stranko, zopet zatekli k nemškatarjem. Omenjeni denarni polom je oškodoval različne zavode in več Slovencev — vselej njege je bila pravzaprav razbita slovenska politična organizacija in tako se je zgodilo, da je v trgu, čigar prebivalstvo je po večini slovenske narodnosti, zmagal nemšurstvo. Taki denarni polomi imajo vedno za posledico demoralizacijo in iz gospodarskega propada se razvije prej ali slegi tudi politični propad.

„20./9. 1908“ in „Ptuj“.

(Izpred sodišča.)

Sinoč se je obravnavalo pred tukajšnjim deželnim sodiščem o pričo konzorcija »Slovenskega Branika« glede konfiskacije kolkov »družbi sv. Cirila in Metoda« z napisom »20./IX. 1908« in »Ptuj«.

V senatu so: predsednik svetnik V edernjak, prisedniki višji deželosodni svetnik E i s p i e l e r, okrajni sodnik K a i s e r. Zastopnik »Slovenskega Branika« dr. Fran Novak. Državni pravnik Tre n.

Predsednik otvoril sejo, reši, da se obravnavata tiče dveh znakom, ali kolkov, ki sta bila konfiskovana. O konfiskaciji po državnem pravniku je razsodilo tiskovno sodišče, da je udejstvovan v vsebinu kolka z napisom »20./IX. 1908« objektivni pregresek zoper k. z. § 302 in odredilo, da se zaseže na temelju § 489 to tiskovino. Razlogi tej razsodbi so bili, da vsebina tega kolka razburja javnost in daje povod k razprtijam in sovražnostim proti drugim narodnostim in drugemu jeziku. Razsodba se je razglasila v uradnem listu dne 28. januarja t. l. a proti tej razsodbi je vložil konzorcij »Slovenskega Branika« pravočasno priziv.

Drugi kolek z napisom »Ptuj«, je bil vsled predloga državnega pravnika z dne 3. februarja t. l. zasezen in je spoznalo dejelno kot tiskovno sodišče v svojem sklepku z dne 3. februarja t. l., da tvori tudi vsebina tega kolka pregresek zoper paragraf 302 k. z. ter je potrdilo zasego.

Razlogi za to zasego so bili isti, kakor pri prvem kolku.

Oba kolka tedaj vsebujeta objektivno dejanski stan § 302 ter dejavnost k razprtijam med obe-ma narodnostima.

Po predsednikovem izvajjanju je povzel prvi besedo državni pravnik Trenz, ki je v vehementnih in

brezobzirnih napadih utemeljeval svoje postopanje v tem zasezenju. Začetkom svojega govora se obrača do sodnega dvora, naj le-ta pritrdi zaplembi kolka z napisom »20./IX. 1908« in naj zavrne ugovor zoper razsodbo. V § 302 kaz. zak. da se zahetva, da je dana samo objektivna možnost hujskat proti drugi narodnosti. Ni potreba, da bi izviralo iz tega hujskanja že kako zlo, ni treba, da bi se pokazale že zle posledice, zadostuje že, da je dana možnost, da se iz kake take tiskovine porodi sovražstvo in mržnja. Posebno pa še v sedanjem času! Posebno kolek z napisom »20./IX. 1908« se je v zadnjih časih tako pogosto in v tolki množini odpošiljal vojaškim krogom in posameznim vojakom, da je bilo jasno, da se je hotelo s temi posiljavatmi vojaške oblasti samo žaliti in zasmehovati. V tem pogosten vpošiljanju omenjenih kolkov je videti jasno demonstrativni namen (!) odpošiljalcev in kolki sami so bili le sredstvo, da izvedejo dotičniki svoje demonstrativne namene. V svojem nadaljnem izvajjanju pravi, da se ne upira več na prvotni razlog, da so ti kolki bili izdani le v ta namen, da hujskajo proti nemški narodnosti, marveč da vidi v njih namen, načuvati ljudstvo posebno proti vojaštvu. Izpremeni tedaj svoje prvotne razloge v toliko, da vidi v kolku namen, demonstrirati proti vojaštvu, kar se je tudi zgodilo s pogostim in obilnim prilepljanjem na pisma, namenjena vojaškim krogom in posameznim vojakom. Zaveda se, da mu bo ugovarjal zastopnik in zahteval dokazov, a v tiskovnem postopanju so dokazi sploh nedopustni in tudi § 302 zahteva le objektivno možnost, da se krši ta zakon. Vsak pa naj bi uvidel, da je ta objektivna možnost dana, če se navedeni kolki tako pogosto in v tolikih množinah vpošiljavajo vojakom, in ta objektivna možnost zadostuje, da je dan dejanski stan § 302. Sposoben je ta kolek na vsak način hujskati proti vojaštvu, zato se obrača do sodnega dvora, da pritrdi razsodbi deželnega, kot tiskovnega sodišča, ker je ta kolek pod gotovimi pogoji res sposoben ugotoviti pregresek po § 302.

Glede drugega kolka z napisom »Ptuj« pa ne stavi danes nobenega drugega predloga, kakor ga je navepel že v razjasnitvi zaplembi ter prepušča sodnemu dvoru, da odloči, ali so bili ti njegovi razlogi utemeljeni ali ne.

Prvi kolek, naš žalni kolek, naj demonstrira kar naenkrat proti vojaštvu, drugi kolek, naš luhkoživi, naš veseli kolek naj demonstrira proti vsemu! Ne glede na izpremenjeno stališče, ki ga zavzema danes državni pravnik, se hočem opirati na razsodbo tiskovnega sodišča, ki je ugodilo zaplembi teh kolkov. Na eni strani imamo tedaj stališče tiskovnega razsodista, ki utemeljuje svojo razsodbo tako, da vidi v izdaji teh kolkov nevarnost za javni red in mir, ker so baje kolki sposobni hujskati proti nemški narodnosti, na drugi strani imamo današnje stališče državnega pravnika, ki vidi v izdajanju teh kolkov demonstracijo proti vojaštvu. Niti tu, niti v razlogih ne vidijo iste nevarnosti! Kako slab je utemeljena vsa njih argumentacija! Razsodil je pravi tako, državni pravnik utemeljuje drugače! In če niti tu ni gotovosti, kako mora stati potem vse zadeva na slabih nogah!

Kolek z napisom »20./IX. 1908« naj bi bil naperjen proti vojaštvu? Izdal ga je konzorcij »Slovenskega Branika« v prid naši »Ciril - Meto-

Inserati velja: petosten petti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Upoznavati naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Poznamena številka velja 10 tisočov.

Na pismena naročila brez istodobne vposlatne naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

"Slovenski Narod" velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	celo leto	K 25-
za Nemčijo:	celo leto	K 28-
za Ameriko in vse druge dežele:	celo leto	K 30-
celo leto	13-	650

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znamka.

Upravljanje: Knafljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 85.

dovi družbi. Ta družba je eminentno slovensko, skrajno narodno podjetje in nima opraviti ničesar, pa tudi prav ničesar z vojaštvom. Slovenski narod sploh proti vojaštvu ni bil nikdar in tudi danes še ni, navzlin onim nesrečnim dogodkom 20. septembra 1908. Pokazal je to naš narod že nešteto in nešteto, pokazal ob vseh mogočih priložnostih, in kaže to tudi še danes, posebno še v državnem zboru, kjer je ravno naš narod oni, ki vladi ne dela ovir pri njenih predlogah, in vse to navzlin 20. septembra 1908 nesrečnega spomina.

In zdaj pride državni pravnik na eni strani, da so naperjeni kolki prosvetne družbe naroda, ki ni bil nikdar in ni niti danes proti vojaštvu, — da so ti kolki namerjeni proti onemu stanu, ki mu narod ni bil nikdar sovražen, na drugi strani pa ve razsodba tiskovnega razsodista o sovražstvu, katero lahko zaseže ta kolik med dvema narodoma!

V izdaji teh dveh obtoženih kolkov in v kolikih samih ni udejstvovan objektivni stan § 302 tudi ne obektivna možnost, provzročiti tak pregresek, to vse so le domneve, prazne, brez podlage. Iz kolkov samih ni razvidno nič, tudi niti najmanjše, kar bi moglo izvzeti nekaj kaznivjega. Dejati jih je treba kot navadno tiskovino, na rešeto. Presojati je treba le tiskovino kot tako, ne ono, kar kdo misli, ko pošilja kolek v svet. Misli pa ni mogoče dokazati in izjavil bi se vsak dokaz, ko vendar dva ne mislita enako.

20. septembra 1908 sta izdahnila dva mladeniča na cesti svoje mladoživljenje. To je tragicen, nad vse pretresljiv dogodek. In zgodilo se je to priliki, ko se je obravnavala zadeva »Ciril - Metodove družbe«. Dolžnost družbe je bila, da ohrani spomin na tva dva tako rano preminala, v svoji mladosti svojim in narodu odtrgana bitja. Ohraniti spomin je bil smoter kolku s črnim robom, ne pa vzbudit sovražstvo proti vojaštvu kot takemu, in le zlobno podtikanje je to, če se trdi, da je imel kolek tak namen. Nobena konfiskacija, nobeno uradno postopanje ne more preprečiti tega spomina na padle žrtve, ne more ga izbrisati, ker je usekan v dušo vsakega narodnega Slovenca. Kdo je zavril smrt teh dveh mladeničev, to ni razvidno iz kolka, in ravno to, da na kolku ni videti sledu onih krivcev, je dokaz, da naj služijo kolki

nekam prav, potem je pa počasi odjadral v klop. Bled kakor zid se je skoraj vlegel na klop, dočim je Jože počasi potoval na oder.

Prvo vprašanje, ki ga je dobil, je bilo osemintrideset strani pred končno tvarino. Jože ga je znal. Govoril je zelo mirno in se delal, kot bi na celi stvari prav nič ne bilo. Toda že pri drugem vprašanju se mu je zapletlo. Bevk je postal nervozan in začel biti desno roko ob levo, kar pa Jožeta navidezno nič posebno ni motilo. V razredu se ni nič izpremenilo, samo Drago se je dvignil in topo štrlel v Jožeta. Ta se je zdaj začel odgovarjati, da je ves razred strmel. Na pet vprašanj je odgovoril jako hitro, gostobesedno in popolnoma prav. Pri osmtem vprašanju jo je zonet tako neusmiljen zavzil, da se je tam zadaj nekje oglašil pritajen: »Oho!« Bevk je odštel in se začel jeziti, potem se je malo pomiril in dal Jožetu še par vprašanje.

Drago je odgovoril počasi, premljeno, dobro povdarijajoč in prav. Motilo ga je samo to, da je bilo vprašanje v knjigi neznanško daleč zadaj, petinštirideset strani pred nazadnjem vzetem tvarino. Bevk je stavil vprašanje za vprašanje; vedno bolj se je bližal koncu. Drago je odgovarjal kakor hudodelec na tezalnici. Bled je bil kot smrt; največ rdečice je bilo na ušesih in v očeh, dočim je imel ustnicce skoraj popolnoma bele.

Bevk je lezel počasi dalje. Drago je stal sred odra kot klop in odgovarjal kot gramofon; strmel je v kos zidu kaka dva metra nad Bevskovo glavo; ni se znenil za nobeno goljufijo, končno niti zato ne več, ali odgovarja prav ali ne.

Bevk je komkal tri strani pred zadajo tvarino. Drago je odgovoril že

LISTEK.

Čegava bo?

(Konec.)

»Jaz se ne delam norca, munc!«

»Jelka se ne bo nikoli zaljubila v takega backa!«

»Tisto ni meni nič mar. Včeraj sva bila v tivolskem drevoREDU, amen!«

»Veš, Jože, kaj takega bi pa jaz nikoli tako ne obeshal na veliki zvon kot ti. Kaj bo to, en ubog sestanek?«

»Kaj pa še češ drugega?« se je obregnil Baron, ki se je že veselil na pretep.

»Tebi ne bom pravil, kaj. Toliko ti povem, da se Jelka za Jožeta še ne zmeni ne.«

»Ti ravno veš; sicer ne bi bila prišla na moje vabilo«, se je zagnal Jože.

»Bog ve, če je to res, je rekel Drago navidezno mirno.«

»Seveda. — Zdaj povej, če si že imel kak sestanek ali še nobenega!«

»Že več.«

»Jaz ti pa samo to povem, da ti je ne odstopim, in če imaš deset stankov.«

»Jaz pa tebi ne.«

edino spominska nikakim drugim namenom. Naravno pa je tudi, da imamo več povoda pri nas žalovati za dverni ugonobljenimi življenji, kakor kje drugod med mnogočetvimi narodi. In števila »20./IX. 1908« kaj naj pomenijo, kako naj te številke same izražajo že demonstrativni namen? Iste dne je oblegala laška armada Rim in ga zavzela! Zdaj pa naj vabujajo iste številke, ki lahko proslavljajo obletnico zavzetja Rima, sovraštvo proti vojakom? Kritika pa nam tudi ne more biti zabranjena, kritiziramo lahko tudi postopanje tega ali onega vojskega dostojanstvenika, podtiskati nam pa zaradi te kritike sovraštvo do celega stanu, to je deplasirano. Kakor hitro pa hočemo zvleči v vsako stvar misli vsakega posameznega, ni nobena stvar več varna pred konfiskacijo. Ako vidimo v beli, modri in rdeči barvi že tendenco, naperjeno proti drugemu narodu, bi moral zapleniti državni pravnik vse pošljatve, sploh vse, kar nosi te barve, najbolje bi bilo, da zapleni kar te barve. In če vidi državni pravnik ravno v pošiljtvah kolkov na vojske demonstracijo, bi moral konsekventno zapleniti vse razglednice, ki nosijo te barve. Taka konfiskacijska praksa pa bi jasno vodila predaleč. Na tak način bi se nam lahko štel vsak korak za sovraštvo proti vojakom. In iz istih razlogov bi prišli, da izvajamo ta načela konsekventno nadalje, do zaključka, da bi morali prenehati vsi slovenski listi izhajati, ker vendar vsak pojav našega življenja, našega gibanja provzroča lahko, in faktično tudi provzroča razburjenje v drugem narodu. Vsi slovenski listi torej bi morali prenehati izhajati, ker je vendar tem, da izhajajo, dana možnost do sovraštva med narodi. § 302 pa ne morda omesti ali omogočiti gospodarskega in kulturnega boja med narodi.

Vse tedaj, kar je navedel državni pravnik v podkrepilo svoje konfiskacije, niso nikaka dejstva, so le prazne domneve.

Pa še en razlog govori proti tej konfiskaciji in proti vsej težavnii zgradbi državnega pravnika.

20./IX. 1908 sta padla dva mlaedenica na ulici ubita od vojaških krogel. Drugo leto že teče od tedaj, in kolek, ki se je izdal v spomin na oba padla je postal šele danes sposoben, da hujška proti vojaštvu, in niti to ne po svoji vsebin, marveč le vsled dejanih nekaterih posameznih oseb. Kolek ni zakrivil pri teh dejavnih ničesar, zekrivilo so kaznivo dejanje k večjemu oni, ki so se ga posluževali v demonstracijske namene. Kamen, ki leži na vesti, ni krov ničesar, pregreši se pa lahko oni, ki ga vzdigne in vrže sosedu v okno. Če se more dokazati onemu, ki je odpolal kolek vojakom, kak zloben namen, naj se prime njega, naj se ga kaznjuje, kolek sam za misli svojih odpojaljencev pa ni odgovoren. Trditev državnega pravnika pa tudi ni podprta, le domneve so, s katerimi prihaja na dan. Bolj hčje biti katoliški, kakor papež!

Kakor tudi zaupam v njegovo osebno poštenost in pravicoljubnost, vendar v kazenskih zadevah ne verujem njegovim izvajanjem in ne bom veroval, da so povzročili kolki naše šolske družbe v vojakih tako užaljenje, dokler ne vidim pred seboj vso ono množino črnih kolkov, za katere se gre tu v prvi vrsti.

Ni se pa slišalo niti od vojakov, da bi bili užaljeni vsled dopošiljatve teh kolkov in zato so mi kljub trditvam državnega pravnika motivi za konfiskacijo še vedno neznani. Ze

stol na katedro, stopil nanj in naznačil rezultat tekme:

Drago je bil zunaj od 10. ure 17 minut do 10. ure 35 minut, torej 18 minut. V tem času je dobil 12 vprašanj. 8 jih je odgovoril prav, 3 napol prav, enega pa narobe. Jože je bil v preši od 10. ure 36 minut do 10. ure 52 minut, to je 16 minut. V tem času je dobil 11 vprašanj, in sicer jih je odgovoril 7 prav, 2 napol prav, 2 pa narobe. Na podlagi tega rezultata je proglašil Storklja z grmečim glasom Draga za zmagalca. Tulečje rjevanje in vrskajoče čestitke vsega razreda so pričale, kako je izid boja zadovoljil večino petošolcev. Le Jožetovi najboljši prijatelji so bili mirni, in v zadnjem klopi je neko zakotno zborovanje sklenili resolucijo, da je škoda, da pri eni stvari ni bilo nobenega pretepa.

Zvečer je bil zopet ples. Jožeta ni bilo nani, a tudi Jelko je zaneslo še precej pozno v odprtne roke Dražove. Temu je bilo zdaj čisto vseeno, kaj covare kolegi o njem. Bil je najmanj v sedmih nebesih, dvoril Jelki, kakor bi hodil z vsaj dvajset let na plesne zahabe, plesal valček ves čas na lavo, če ni ravno sedeł v kakem kotu in se za krono vsega skupaj res zmenil za sestanek na tisi poti, ki

poldruge leto kroli ta kulec, ko ni bilo čuti, da bi bil kril vojško discipline, kljub temu, da je še tako dolgo v prometu se tudi ni očitelo, da bi bil povabil napovedljivo na džovenskim in nemščinam narodom. Zdaj pa pride državni pravnik in naride sovraštvo na steno, celo polbrugo leto po onih dogodkih! Umetno vabudi sovraštvo, ki je bilo že uspavano. — Vabudi je državni pravnik sam, a jas bi ga le vpravil: »oni prosto!« Koristi to morda nemščinu ali slovenščino narodu, morda javnemu redu, javnemu miru, ali morda državi?

Petnajst mesecov je bil mir, ali je vojaščo spalo vseh teh petnajst mesecov! Oblasti se niso zmenile za kolek celih petnajst mesecov, spor med Slovenci in Nemci je zavzel druge smeri, ublažil se je, petnajst mesecov se Nemci sami niso »utili užajene po naših kolkih! »Cui prodest?« Sami si mora odgovoriti državni pravnik, da nikomur!

Še slabješa je utemeljitev dejavnega kot tiskovnega sodišča glede našega veseloga kolka z napisom »Ptuj sredi belo modre rdečih barv. Samo beseda »Ptuj« je zapisana na kolku in Ptuj je priznano ime štajerskega mesta. Ptuj leži v slovenskem ozemlju, — na kolku je ime obdano od slovenskih barv, ki so obenem dejalne barve v našem cesarstvu. Kot take pa se ne smejo konfiscirati če se noče s tem konkudentno negirati tudi obstoj slovenskega naroda samega. In če politična oblast ni prepovedala skupščine same leta 1908. v Ptuju, kako se more prepovedati spomin na to skupščino? V analah slovenskega šolstva ostane ta skupščina za večne čase upisana in ni je oblasti, ki bi imela moč izbrisati te spomine in jih spraviti iz sveta! V spomin na to skupščino je bil izdan naš veseli kolek. Morda je tudi on naperjen proti vojaštvu? Kdo ve, do kakih absurdnih zaključkov ne pride lahko ta ali oni? Pri teh kolkih je pač absolutno izključena »saka tendenca« razum če se ima že to za demonstracijo, če povdarja kak narod svojo lastno eksistenco.

Po dolgem, skoro uro trajajočem posvetovanju razglasili predsednik razsodbo.

Ugodni se zahtevi zasebnega tožitelja in razveljavljivi sklep prvega tiskovnega razsodišča.

Razlogi za oprostilno razsodbo so, da se sodišče ni moglo prepričati, da bi bil podan v kolikih samih objektivni dejanski stan, ki ga zahteva § 302. Uvažuje, da kolki niso do danes provzročili nikakih nemirov, da je vladal več kakov leto na Kranjskem mir, se razveljavljavi konfiskacija.

Državni pravnik se po končani razglasitvi razsodbe pritoži zoper sklep dejavnega sodišča glede kolka konfiskacijske številke 1. z napisom »20./IX. 1908.« Napram razsodbi glede kolka z napisom »Ptuj« pa ne ugovarja.

Razsodba dejavnega sodišča postane tedaj pravomočna. Zahteva, da se vpošloje višjemu sodišču v Gradec vsi njegovi razlogi, tudi oni, ki jih je navedel pri prvi obravnavi.

Zastopnik dr. Fran Novak zahteva, da se vpošloje istotako tudi obravnavi, da se vpošloje istotako tudi obravnavi.

Dopolnilne volitve za goriški dež. zbor.

Dopolnilne volitve treh poslan-

cev iz veleposredniške kurije za I.

volilni okraj (mesto Gorica, goriška

okolica, Sežana in Tolmin, ter neka-

tere občine v političnem okraju Gra-

diščka) bodo dne 23. aprila v Gorici.

Eventualne ožje volitve isti dan

di v Gorici.

mo na tak, da poskrivimo pravilno te- na labbo imajo več nado tiskovine za hujšajoče proti drugim narodno- stim, da se postavimo na stališče državnega pravnika.

V Avstriji še redilni zagodi v vedučem kulturnem boju med seboj. Dolžnost države je, da skrbti za kulturni pravilni svet svih narodov, kjer je morda na stori, posoli morda narod po samopomoči. Kot tako sredstvo v prosvetne namene si je ustavil tudi naš narod, kakor pred njim že mnogi drugi narodi svojo šolsko družbo.

Konsorcij »Slovenskega Branika« pa si je nadel našo podpirati našo prepotrebno šolsko družbo po svojih močeh. V to svrhu je začel tudi izdajati kolke. Pustite, da skrbimo sami za kulturni razvoj naših otrok, prispevajoč v žalostnih in veselih dneh za našo šolsko družbo. Pusti naj se nam prostota volja in udejstvovanje te naše volje, kjer ne pride navskriž z državnimi zakoni. S takimi zasegami pa, kakršne sta zasegi obeh kolkov, pa ne vzbujate avstrijskega patriotizma, ne ublažite boja med narodnostmi, poostrite jih letos dosežete ravno nasprotno. Ne pomirjenje — razburjenje le vzbudite med narodi.«

Nikdar ne boste preprečili, da ustanovimo v zgodovini slovenskega naroda spominske dneve žalosti ali veselja. Čustev naših se ne da reglementirati in korigirati — mi bomo obžalovali dan »20./IX. 1908« in se bo »no veselili skupščino« v Ptuju — pa makari uničite vse kolke in vso pisano žalostno zgodovino Slovencev.

Koncem svojega govora prosi zastopnik dejavnega poslanec dr. Fran Novak sodni dvor, da da s svojo razsodbo prostost kolkom naše šolske družbe in razveljaviti sklep tiskovnega razsodišča.

Po dolgem, skoro uro trajajočem posvetovanju razglasili predsednik

razsodbo.

Ugodni se zahtevi zasebnega tožitelja in razveljavljivi sklep prvega tiskovnega razsodišča.

Razlogi za oprostilno razsodbo so, da se sodišče ni moglo prepričati, da bi bil podan v kolikih samih objektivni dejanski stan, ki ga zahteva § 302. Uvažuje, da kolki niso do danes provzročili nikakih nemirov, da je vladal več kakov leto na Kranjskem mir, se razveljavljavi konfiskacija.

Državni pravnik se po končani razglasitvi razsodbe pritoži zoper sklep dejavnega sodišča glede kolka konfiskacijske številke 1. z napisom »20./IX. 1908.« Napram razsodbi glede kolka z napisom »Ptuj« pa ne ugovarja.

Razsodba dejavnega sodišča postane tedaj pravomočna. Zahteva, da se vpošloje višjemu sodišču v Gradec vsi njegovi razlogi, tudi oni, ki jih je navedel pri prvi obravnavi.

Zastopnik dr. Fran Novak zahteva, da se vpošloje istotako tudi obravnavi,

da se vpošloje istotako tudi obravnavi.

Dopolnilne volitve za goriški dež. zbor.

Dopolnilne volitve treh poslan-

cev iz veleposredniške kurije za I.

volilni okraj (mesto Gorica, goriška

okolica, Sežana in Tolmin, ter neka-

tere občine v političnem okraju Gra-

diščka) bodo dne 23. aprila v Gorici.

Eventualne ožje volitve isti dan

di v Gorici.

Nemci pri Bienerthu.

Nemci so pri Bienerthu zavzeli

odločno stališče proti vsaki večji re-

konstrukciji kabineta. Akoravno tu-

di dr. Glombinski zahteva temeljito

rekonstrukcijo, vendar baje baron

Bienerth neče o njih ničesar slišati.

dokler ni sestavljen stvaren delavni

program in ni češki parlament delo-

zmožen. V konferenci so Nemci tudi

protestirali proti jugoslovanskemu

ministrusu - rojaku. Baron Bienerth

je dejal, da z razlogi Nemcov ne so

gladja, da pa to vprašanje sedaj ni

prav nič aktualno. — Nemci so si

baje odnesli s konference prav ugode-

no vtiške in so z Bienerthom čisto

zadovoljni.

Rokodeljitev.

Dunajski list »Vaterland« ve poročati, da je cesar nasprotnik vednih sprememb v kabinetu in želi večje stabilnosti vlade. Kajti skupščina baje uči, da se z rekonstrukcijo nasmere nele ne izboljšajo, temveč naravnost poslabšajo.

Krčanski socialni hodočaleti v vprašanju rekonstrukcije političko svobodne roke. Dr. Glombinski je imel včeraj konferenco z voditelji »Slovenske Enote«, in čisto jasno je videti, da poljaki voditelji ne bodo nasprotovali zahtevam »Slovenske Enote« po rekonstrukciji in bodo to zahtevu tudi dejansko podpirali.

Bon Tomašić.

V nekem pogovoru, ki ga pričajo zagrobke »Narodne Novine«,

je izjavil, ban Tomašić, da je od nedavno bil član narodne stranke in je do danes. Narodna stranka stoji glede sluh, pragmatike na stališču iz dne 1. 1. 1907, zahteva, da se sklice dodelni zbor, reči proračun in reformira velilna pravica. Vedena (to je hrvaško-črnska koalicija) je na to izjavila, da se bo na tej podlagi ustvaril med njo in narodno stranko modus vivendi. Ban Tomašić je odločil predsedstvo narodne stranke, in ga je prevzel Ko v ač v i d. Ban Tomašić izraža upanje, da bo včetina postopala lojalno in bo skupno z manjšino delovala v korist dežele.

Profesor Manejović in Surmin, ki sta bila svoj čas pod Rauchovim režimom penzioniran, bosta v kratkem reaktivirana.

Ljubljanski občinski svet.

Ljubljana, 15. februarja.

Danes popoldne je imel ljubljanski občinski svet izredno sejo, kateri je predsedoval župan Hribar.

Dr. Tavčar — častni meščan ljubljanski.

Župan izjava sledi: »Zadnje dejavnoborsko zasedanje je nek list imenoval zgodovinsko zasedanje. Tudi jaz sem mnenja, da je to zasedanje zgodovinsko, to pa zato, ker je ona stranka, ki je prišla do gospodstva v deželi, to svoje gospodstvo prav do skrajnosti zlorabljala. Ta večina se ni ozirala na številno močno opozicijo in je principijelno zavrnila vse, kar je manjšina predlagala. Zgodovina se bo tega zasedanja res spominjala, pa v drugem smislu, ker so si že zelo gospodje dejavnoborske večine. Mi s svojega stališča pa imamo tolažbo, da smo imeli za svojo pavično stvar neustrašene borilice v deželnih zbornicah v osebah naših poslancev Gangla, dr. Novaka, dr. Tavčarja, dr. Trillerja. S plamenečimi besedami so klicali na

načrtovalo o nobenem parlamentu na svetu, da namreč respa privrženo imel, je prehivalcem. Ta članek je pisal v nemškega stalinista, obsegata tudi žalitve slovenskega naroda in je bres dvojna potekel iz nemškega tabora. Tudi »N. Fr. Presse« je priobčila članek zoper divjanje klerikalcev v deželnem zbornu. Pravzaprav je to reklamni članek za baremo Schwegla. Vzlike temu pa podstikajo klerikalci ta članka — narodno - napredni stranki. Klerikalci seveda dobro vedo, da je čisto nemogoče, vtihotapiti v kak velik list take članke, tudi če bi to hotel kdo storiti. Tako neumni tudi klerikalci niso, da bi ne poznali razmer. A ker bi radi sumničili, zato pripisujejo ta članka narodno - napredni stranki. Bodil klerikalcem povедano, da odklanja narodno - napredna stranka taka podtikanja z vsem zaničevanjem, ki jih zaslužijo. Klerikalci naj nikar drugih ne sodijo po sebi. V klerikalnem taboru pač sedi mož, ki je pisal v nemške liste, da je Celje za Slovence »Fremdes Geheim« in da so celjski nemčurji storili prav, ko so Sokole pobijali kamni, noži in poteni, češ, da so Sokoli vložili v nemško posest. A taki mož je so mogoči samo in edino v klerikalni stranki, nikjer drugje, in za take ljudi tudi ni prostora v narodno-napredni stranki.

+ Državno pravdinstvo v Ljubljani je postalno v zadnjem času institucija, s katero se hoče v kali zadužiti vsak pojaj narodne nisli v Slovencih. Noben časopis in naj piše še tako pohlevno, ni več varen pred težko roko državnega pravnika, nobena brošurica, in naj si je sestavljeni se tako previdno, ni več gotoval, da bi g. Trenz ne zaviljet nad njim rdečega svojega svinčnika. In se daj je ostrovidni gospod državnemu pravnik izsledil novo veliko nevarnost — v narodnih kolkih. Da bi videli včeraj gospoda državnega pravnika pri prizivni obravnavi radi zamenjenih narodnih kolkov, kako se je razvnil! Kar ogenj in žveplo je bljuval na ubogi naš narodni kolek in mu podtkal vsa mogoča zlodejstva. Ce bi šlo po njegovem, bi se kar kratkim potom prepovedal ta pestri paipriči, ta nevarni povzročitelj raznih puntarskih in revolucionarnih nagnjen. Tako bi bilo, ako bi odločevala volja strogega gospoda državnega pravnika. No, hvala bogu, da pri nas niti bujna državno pravdniška drevesa še ne rastejo do nebes.

+ Kdo govori resnico? Na intercijo o zaplenitvi narodnih kolkov je, kakor je znano, odgovoril v deželnem zboru deželni predsednik baron Schwarz. V svojem odgovoru je pred vsem z vso odločnostjo zavral trditev, da bi na konfiskacijo vplivali ali jo celo povzročili — vojaški krogi. Pri včerajšnji prizivni obravnavi radi zaplenjenih narodnih kolkov pa je državni pravnik v svojem govoru naglašal, da je dobivalo v zadnjem času vojaštvo nebroj posiljatev, ki so bile opremljene z narodnim kolkom, in da je bil zaradi tega prisiljen zapleniti kolek »20./IX. 1908.«, ker je sprevidel, da so imela pisma in razglednice, opremljene z imenovanim narodnim kolkom in poslane vojakom očiten namen demonstrirati proti vojaštvu. Na čigavi strani je sedaj resnica? Na strani državnega pravnika ali na strani deželnega predsednika? Menimo, da ne bo niké dvomil niti trenotka, da je govoril resnico g. državni pravnik Trenz.

+ Vesel odmev je odzval na nastop zoper civilmetodarijo po cel-deželi. Tako piše škofov glasilo »Slovenec«. Nadalje piše: »Od povsod se čuje en s am glas iz našega tabora: Stran s cirilmotodarsko hranjivo.« Ako bi bilo to res, moral bi obupati nad našo bodočnostjo. Toda hvala bogu, »Slovenčevi« izdajalci je le malo med slov. ljudstvom. Bolj verjetno je, da se sliši od povsod e n g ! a s , namreč glas mednarodnega župnika ali kaplana, ki se boji za svojo malho, ki ni nikoli niso sa dal za narodne namene, a sedaj si za svojo umazanost in breznardost tolaži vest s »Slovencem«. A od marsikod ni prišel noben glas odobravanja, temeš trpka obsodba, ker imamo celo med kranjsko duhovščino še nekaj mož, ki ljubijo svoj rod. Taki duhovniki se ne bodo vstrasil »Slovenčevega« terorizma.

+ »Slovenec« za razkolnštvo. Škofov glasilo je že začelo izvrševati hudobno geslo: kdor podpira družbo sv. Cirila in Metoda, ni več katoličan. V ponedeljkovi številki že piše o »prostomislečih trnovskih konfesij«. Nismo vedeli, da imamo v ljubljanski župniji posebno konfesijo. Morda jo zastopa kaplan Krichler, ker o blagem ondotnem župniku je znano nele vsem ljubljancam, temeš vsem olikanim Slovencem, da tako vzornega duhovnika in tako gorečega rodoljuba ljubljanski škofov nima v svoji škofiji. Sicer pa bi bilo odveč zagovarjati vzor - moža pred »Slo-

venskim galimini ječi, ki letijo kvilkem ter padajo na glavo metalkom. Pričakujemo, da bo »Slovenec« v svoji besnosti izkušnjal iz katoliške cerkve vseh 15.000 članov Ciril-Metodove družbe in važi toliko prijateljev in podpornikov z domartnimi udi vred, kakor so škofov Jogič, bivši mariborski, ljubljanski in goriški bogoslovei preteklih letnikov itd. itd.

— Slovensko deželno gledališče. Iz pisarjev: Jutri, v četrtek se prvič ponavljajo Lehárjeva opereta »Plakorevec« za parabonento. — Z ozirom na mišljajbo vojno, ki jo je dvignil »Slovenec« proti ravnateljstvu, izjavila ravnatelj, da je bila ga. Sofija Borštnikova s soglasnim pritrdom sl. Intendance odpuščena zaradi kršenja pogodbe in zaradi raznih prestopkov disciplinarnega reda. Končno izjavlja ravnatelj, da ne bo trpel med člani nikakega političnega hujšanja ter ščuvanja, ki ga izkušajo izvestni elementi zaneseti med osobjo. Gledališče ima služiti le umetnosti in plemeniti zabavi, vse drugo se brezobjektovno iztrebi. Narodno - napredno občinstvo in narodno - napredni občinski svet vzdržujejo že dolgo vrsto leto izključno sama naše gledališče; zato pa se ozira ravnateljstvo le na želje in zahteve teh dveh faktorjev. — Dramski osobje pripravlja sedaj poleg burke »Črni madež« Kadelburga in Presberja tuži Shakespearjevega »Julija Cesarja« in A. Medvedovega »Kacijanarja«, operno osobje »Trubadurja« in »Sabško kraljevo« K. Goldmarka, operno osobje pa Albinijevega »Barona Trenka«.

— Slovensko gledališče. Drama in opera sta v letošnji sezoni popoloma v ozadjje potisnjeni in slovensko gledališče se bavi večinoma samo z vprizarienjem nemških operet. V zadnjih mesecih je bila subreta gdē Hadrbolčeva skoro vedno na odrui, in ker je izredno marljiva, da dobro poje ter dobro igra se je občinstvu prav posebno prikupila. Priznanje za svoje delovanje je žela večer na dan svoje benefice. Občinstvo, ki se je kar ruvala za vstopnice, tako da je bilo gledališče napolnjeno do zadnjega kotička, je beneficijantjo odlikovalo na vse mogoče načine, z aplavzom, s šopki in z darili. »Piskroveze« ni najbolj med operetami srečnega Leharja. Našemu občinstvu pa bo ugašala, ker ljubi lahko dunajsko glasbo in ker je ta glasba v »Piskroveze« prepletena s slovenskimi motivi, ki imajo nekaj domačega na sebi. Dejanje se nekam vleče, dovrpi, s katerim je igra osoljena, pa tudi niso najbolji. Gdē. H a d r b o l ē v a je imela le majhno vlogo, ki jo je pa absolvirala živahnino in dobro dela. Glavno vlogo je imel g. Bohoslav, ki je predstavil Žida Pfefferkorna. Slovenskega Žida je kratkomalo nemogoče predstavljati, ker slovenskih židov sploh ni in ne more nihče vedeti, kakšne bi bile židovske posebnosti v slov. jeziku. Gosp. Bohoslav se je pošteno potrudil za svojo vlogo. Napravil si je izvrstno masko in izvedel svojo vlogo jako karakteristično. Prav dobra sta bila g. Iličič in gdē. Thalerjeva in zadostoval je tudi g. Verovšek. Posebno dober vtiš so napravili mali piskrovezci, ki so kaj pogumno nastopili in peli.

— Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje priglasili: 558. Pavlina Seidl, c. kr. prof. soprona v Gorici (plačala 200 K). 559. Neimenovan v Ljubljani (plačal v papirnati renti 200 K). 560. Vesela družba pri Rošu v Hrastniku. 561. Viktor Meden, trgovec v Ljubljani. 562. Miha Malik, trgovec, Ajdovščina. 563. Skupina rodoljubov v Škednju pri Trstu (plačali 160 K). 564. Neimenovan v Ljubljani (plačal 200 kron). Ne imenovan in 10 kamnov pod štev. 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

— »Slovenec« dela reklamo za družbo sv. Cirila in Metoda s svojo »Cirilmotodarijo«: Omizje pri »Belen volku« v Ljubljani je vplačalo III. pokroviteljnino družbi vsled »Slovenčevega« nesramnega napada. — G. G. Pikel iz Postojne je poslal družbi 23 K — naročnine na »Slovenca«, ker ga ni hotel več sprejeti radi nesramnega članka »Cirilmotodarija«. — G. F. J., nadučitelj, je poslal 5 K v »pohlevem« odgovor slovenskemu Efijaltru: Bog jim odpusti, saj ne vedo, kaj delajo. — G. Lavoslav Bučar v Kostanjevici je nabral, oziroma daroval 10 K, kot odgovor na nesramni napad v »Slovenec« z dne 7. februarja t. l. na način dneva družbe, ki je edina narodna organizacija na Slovenskem. Družbi prihajajo pozivi, naj zalobi narodni kolek »7./2. 1910.« — Zivelj zavedni rodoljubi!

— Rabljene pošte znamke dobivajo v družbi sv. Cirila in Metoda vedno več prijateljev: takih, ki jih darujejo, in takih, ki jih kupujejo. Nekateri teh poštiljave so naravnost dokument stroga rednega darovalca, prijatelji in prijatelje »Školac«, pridele polnočitelinovo, udeležite se

znamo navada, da bi to vrste darove, osimena darovalca redno in imenoma inkasovali, — prav mnogim bi to tudi ne bilo všeč, — omeniti pa moramo, zahvalo g. p. Petru, kontorista v Ljubljani, ki je daroval družbi cel svoj album znakov. Hvala!

— Slovenec v Ameriki so po tudi sv. Cirila in Metodove podružnico v New Yorku, g. Iv. Zapana, že zopet poslali naši družbi 400 krov, katerim je sledilo pismo, ognjevitvo, rodoljubo. Pomislite si! Od 4. julija 1909 so že poslali naši rojaki iz Amerike 800 krov naši družbi, ustanovili so podružnico 20, ki štejejo že 900 članov; število pa se vsaj to leto podvoji. Dragim rodoljubom v Ameriki iskrene Ciril-Metodove pozdrave in zahvalo.

— Slovenski deželni gledališče. Iz pisarjev: Jutri, v četrtek se prvič ponavljajo Lehárjeva opereta »Plakorevec« za parabonento. — Z ozirom na mišljajbo vojno, ki jo je dvignil »Slovenec« proti ravnateljstvu, izjavila ravnatelj, da je bila ga. Sofija Borštnikova s soglasnim pritrdom sl. Intendance odpuščena zaradi kršenja pogodbe in zaradi raznih prestopkov disciplinarnega reda. Končno izjavlja ravnatelj, da ne bo trpel med člani nikakega političnega hujšanja ter ščuvanja, ki ga izkušajo izvestni elementi zaneseti med osobjo. Gledališče ima služiti le umetnosti in plemeniti zabavi, vse drugo se brezobjektovno iztrebi. Narodno - napredno občinstvo in narodno - napredni občinski svet vzdržujejo že dolgo vrsto leto izključno sama naše gledališče; zato pa se ozira ravnateljstvo le na želje in zahteve teh dveh faktorjev. — Dramski osobje pripravlja sedaj poleg burke »Črni madež« Kadelburga in Presberja tuži Shakespearjevega »Julija Cesarja« in A. Medvedovega »Kacijanarja«, operno osobje »Trubadurja« in »Sabško kraljevo« K. Goldmarka, operno osobje pa Albinijevega »Barona Trenka«.

— Ljubljana za »Cirilmotodarjo« sta, kakor že večkrat, pokazali zopet zavedni rodoljubki, gospodični Francijci in Micik in Konškovci v Trojanih, ki sta poslali glavni družbi več mladinskih in drugih knjig, lepo sortiranih znakov, starega denarja, stanjola in smotkinih rezkov. Vse bogato kolekovano. — Iskrena hvala!

— Zopet na lovnu na testamento? Škofov Anton Bonaventura se v zadnjem času dan za dnevom sprejava po Poljanah, kjer ga sicer nismo videli nikoli. Tako smo si mislili, da mora imeti nekaj posebnega. Zanimali smo se za stvar in ji tudi prišli na sled. Na Poljanah živi bogata, a v zadnjem času močno bolehna vdova. To vodo pridno poseča njegova prevzivljenost škofov Anton Bonaventura. Ugovarjalo se nam bode, da to vendar ni nicesar čudnega, saj je vendar škofov kot namestnik božjih v prvi vrsti poklican, da vrši dela »usmiljenja«, med katera spada zlasti obiskovanje bolnikov. Res je. Toda na Poljanah poznamo mnogo starih, bolnih vdov, ki žive v skrajni bedi. Zakaj pa teh škofov ne obiskuje? Ker so revne in uboge! A ona vdova je bogata, ali jo škofov obiskuje, da bi jo pripravil za testamentno sebi v korist. O ta škofova bisaga, ki ni nikdar polna, ker je brez dna! Opozorjam sorodnike in znane omenjene vdove, naj pazijo, da se ne posreči škofova nakana.

— Zakaj ne odgovori? Danes teden se je nam poročalo iz Hotederšice, da je služila pri pokojnemu prelatu g. Rozmanu njegova nečakinja Franciška Rozman iz Hotederšice. Le-ta je dala svojemu stricu v shrambo hranilno knjižico v vrednosti 3200 K in zavarovalno polico za 4000 K. Ko je Franciška Rozman zahtevala po smrti svojega strica, da se ji izroči njene stvari, tedaj ni bilo o njeni hranilni knjižici in o zavarovalni polici nikakega sledu. Franciška Rozman je, kakor se je nam poročalo, vsled tega zblaznila. Sodnija je postavila skrbnika, ki je začel stvar natančno preiskovati. Slednji je dognal, da se nahaja zavarovalna polica, torej tudi hranilna knjižica v vrednosti 3200 K v rokah ljubljanskega škofta, proti katemer je tudi vložil tožbo. Mi smo že danes ponudili poudarjali, da ne verjamemo, da bi bil ljubljanski škofov Anton Bonaventura storil očitano mu dejanje in smo pozvali škofov glasilo »Slovenec«, naj odkrito in brez zaviranja pojasni, v koliko je resnična gorovica o zginilni knjižici in zavarovalni polici, in če je resnično, da je proti škofov vložena tožba. Do danes še nismo dobili v tej zadevi nikakega pojasnila. Poročilo mora potemkam biti od začetka do konca resnično.

— Nemškutarjenje v cerkvi. Zajak se v uršulinski cerkvi v Ljubljani sedaj zopet samo nemško pojme? Ali se nunice boje, da bo njihova cerkev prazna, če ne bo tam nemščina vladala?

— Električna cestna zelenica nas naproša objaviti, da je na mnogostransko željo potujočega občinstva z današnjim dnevom na križišču: »Sv. Florijana ulice, »Rožne ulice« in »Ulice na Grad« postajaličče po potrebi.

— »Sokol« v Spodnji Ščiki je sklenil, videč, da svoja krila pod tuo streho ne more rasprostreti tako kakor bi jih moral, gledati na to, da si v doglednem času postavi svoj lastni dom. Upoštevajoč važnost svoje postojanke pri teh narodnočistih razmerah v Spodnji Ščiki, je sklenil poseben rešitev tega vprašanja, ter se hode vršil dne 28. svetega 1910 popoldne ob 2. uri v gostilničnih prostorih brata Jurja pri »Ančniku« v Spodnji Ščiki, prijateljski sestank v evrhu razgovora o tem. Prijatelji in prijatelje »Školac«, pridele polnočitelinovo, udeležite se

toga sestanka, ker stvar je važna, ujema in potrebna. Na zdar!

Občni zbor molke podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Idriji se vrši v soboto dne 19. srečana t. l. ob 8. zvezč v prostorih »Slovenskega delavskega brašnega društva«.

»Sokol« na Bledu ima svoj redni občni zbor dne 20. srečana ob 3. popoldne v gostilni gospode Potočnikove v Gradu. Vzored: Poročilo tajnikova v blagajnikovo. Volitev odpora. Slučajnost.

Iz Št. Lovrenca na Dolonjskem se nam piše: Dovolite nam kratek odgovor na famozni popravek župnika Oblaka. Pred vsem bodi popravljena pomota v našem dopisu v štev. 26. »Slov. Narod« z dne 3. srečana. V peti vrsti od zgoraj dol je citati: »Župnik je bil dan pred smrto prijemu a ne teden. Popravek župnika Oblaka ni nič drugega, kakor je zavijanje resnice. Oblak trdi, da so poslali ponj, da bi Piškovega Petra šel samo pogledat. Resnica je pa, da je posestnik Grden poslal neko žensko — ne dekle, ker te sploh nima — po župnika, ker se mu je zdrobilo, da je bolnik slab; poslal jo je, da bi župnik prišel previdet bolnika z zakramenti za umirajoče, ne samo izpovedat ga. Dokaz tega, da so po takojšnji navadi vse potrebitno napravili za mizo. Da je bilo župniku res kaj na tem, da bi bolnik ne umrl brez obhajila in poslednjega olja, bi ga šel obhajat koj po maši; ki mine ob pol osmi uri zjutraj, pa bi bil lahko prišel v Žabjek ob 8. uri, ko je bil režev še živ. Došel je pa ob 9. uri, ko je uhože že sklenil. Oblak vidi, da je bolnik že mrtev. Seveda mrlja se ne da obhajati, a mazilil ga je ven der, trdeč, da je clovek, ki izdihne in njegovo srce ne bije več, še tri ure potem živ. Ali mi za tako delitev zakramentov ne damo nič. Iz tega sledi, da Peter ni drugega prejel kot spoved. Ko bi bil Peter imel denar naložen v farovški Cebeljici recimo par tisoč kron, kot Mulhove sestre, bi ne bilo potreba župnika klicati, ker bi bil sam rad prišel. Oblak trdi, da je pol ure čakal z mašo. To ni res. Pri nas se vršijo pogrebi po starini vadi okrog 9. ure dopoldne z mašo vred. V ta namen je šel posestnik Grden v Št. Lovrenec ter se dogovoril z Oblakom, da se bo pogreb vršil okoli 8. ure, da ponoči ne bodo mrlja nosili. V resnici so pogrebi mrlja prinesli točno ob 8. uri, ko je bila maša za njega že domačega končana. Izgovor, da će bi bil Peter imel čakal, da bi ne mogel v šoli poučevati, je prazen, kajti župnik ima svojo uro v šoli poučevati ob 10. dopoldne. Opravilo pogreba z mašo vred bi bilo minulo najpovzneje ob 9. uri, ko bi bil župnik čakal do 8. ure. Toj ostane do šolskega pouka dosti časa — ena ura. Kjer čuti Oblak, da mu bo dosti krone v žep padlo, lahko čakal do 10. ure dopoldne; če je potreba, ga nobena stvar ne ovira, ne šola, ne kaj drugega. Dokaz temu sledi: Te dni je v Št. Lovrenec ter dogovoril z Oblakom, da se bo pogreb vršil ob 8. ure, da vseeno lahko čakal pogreba z mašo do enčetra na 10. dopoldne. Onega mesarja ni zahteval, da ga morajo ob pol osmi uri prineseti na pokopališče. Razloček je ta, tukaj dosti denarja, tam nič. Tako se vidi da ima tudi Oblak dvojno mero: eno za bogatine, drugo za reveže. Sicer pa naj Oblak popravlja že kakor hoče, ostane le resnica, da takega žup

čini Ivanka Jegličevi iz Žirovnice, ki je nabrala s svojim »medvedskom« znatno veoto za društvo. Prijedba »Kmettske ofcetje« je tudi dobro vepela. Spomladi se namerava prijetati skupne izlete. — Tajnik in blagajnik g. Petrovič omenja podrobno delovanje v minomej letu, o napravi reklamnih tabelj, o izletu na Koritnico k otvoritvi češke koče Drnštvo se je tudi udeležilo rešilne ekspedicije na Skrlatice v slučaju gospoda dr. Stojca, in želeti bi bilo, da bi bila podružnica ohem nekaka rešilna postaja. Kot blagajnik omeni, da je število članov poskočilo na 81 proti prejnjemu letu 61 z enim ustanovnikom. Med temi je 15 dan. Cistega dohodka je 827 K, med tem je nabrala gdč. Ivanka Jegličeva znatno sveto 150 K. — Poročilo se je vzelo z odobrenjem in zahvalo na znanje. Nato se je pa vnela živahnna debata radi oskrbovanja Kadilnikove koče na Golici in se sklene, da se pošljeta kot delegata gg. Kunaver in Hrovat iz Jesenice v oskrbovalni odsek ta koče. Soglasno se tudi pridruži zbor sklep Cerkljanske podružnice, da se reorganizira SI. P. D., s tem, da se osnuje v Ljubljani tudi podružnica. Dosedanje osredinje društvo naj se pa prevkroji v zvezo, v katero bi voleile podružnice svoje odpolance. Po dveurnem zborovanju zaključi g. predsednik dr. Tičar živabno zborovanje, na kar se je razvila praveata planinska veselica. Ad hoc sestavljen planinski pevski zbor iz Kranjske gore zabaval je s planinskim petjem veselo družbo do poznega večera.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za jeseniško občino ima v nedeljo, dne 20. t. m. ob 3. popoldne v restavraciji pri »Sokolu« svoj redni letni občini zbor s slednjim sporedom: 1. Pozdrav predsednika; 2. poročilo tajnikovo; 3. poročilo blagajnikovo; 4. volitev odbora; 5. volitev delegatov k glavnemu skupščini in 6. slučajnosti. Član, ki so dobili že posebno vabilo, tem potom še enkrat vabilo, da se občnega zbora točno in zanesljivo udeleže.

Nesreča. 23letni Ivan Pečarič in njegov 18letni brat Anton iz Curi, občina Božjakovo, sta spodkopala 11. t. m. neki hrast. Ko sta mu posekala vse korenine, je splezel Anton nanj, da bi privezel vrv. Hrast se je pa nagnil ter podel takoj, da je prišel Anton Pečar pod drevo in so mu bile strte prsi. Bil je takoj mrtev.

Cerkveni tatovi in pivovarniški poverjalcji. Tako označuje učitelj Aistrich v »Unt. Volkszeitung« celjske Nemce. Mož jih gotovo dobro pozna, saj je bil njihov zaupnik, dokler ni začel boja s slovenskim renegatom. Torej »Heil« cerkveni tatovi in pivovarniški poverjalcji!

»Mariborskemu Sokolu« je dalo zaboravnik dr. Viktor Kac 50 K. Posojilnica v Mariboru ob računskem sklepu za leto 1909 50 K. Gostje iz Ruš v mariborskem »Narodnem domu« 36 K. Odvetnik dr. Radostlav Pipus kompletni sokolski kroj. Vsem blagodušnim darovalcem izreka odbor najprisrenejšo zahvalo.

Iz Maribora. Slovenska društva prirede dne 32. t. m. v »Narodnem domu« skupno odhodnico na čest do sedanju tajniku »Posojilnice«, g. Mišku Reicherju, ki odhaja v Ljubljano.

Strel na vlak. Dne 10. t. m. je nekdo v bližini Hajdina streljal na v Ptuj vozeči osebni vlak. Krogla je občičala tik okna, pri katerem je sedel zadružni instruktor dr. Hornung iz Grada.

Samomor. Pri Sv. Barbari v Halozah se je obesil 30letni viničarjev sin Ivan Lorbek.

V pokoj je stopil poštni kontrofor Ferdinand Resman v Gradcu.

Nemška surovost. Dne 10. t. m. se je sešlo v Gradcu v gostilni »Zum Schwanz«. Annenstrasse pet Slovenčev. Fogovarjali so se mirno in tiho pri osamljeni mizi. Ko zaslišijo Nemci slovensko govorico, planejo po koncu kakor bi jih gad pičil. Kričali so, da naj Slovenci govore nemško, češ, da se jih s slovenščino izvijje, sicer jih pomečajo iz goštine. Ko se je Nemci rekro, da ne morejo vsi Slovenci govoriti nemško, so postali le še bolj divji. Psovali in kričali so, grozili s palicami, vrčki in steklenicami, tako, da so bili Slovenči res v največji nevarnosti. Tu di natkarji in gostilničar so se pridružili nemškim kričcem. Ker je bila nemška druhal vsa razdivljana in je komaj čakala, da plane po Slovenčih, so se ti zmuzali skozi stranska vrata. V takšnih razmerah žive Slovenči v Gradcu. Ako hoče biti varen življenja, mora zatajiti svoj jezik in govoriti nemško, sicer ga pojede kakor psa. Kravovo potreben je graščak Slovencem lokal, v katerem bi se neovirano shajali, sicer je vsak napredok nemogoč.

Največji naravnostni škandal v Gradiču. Gradič se s posmem izkazuje najbolj nemško mesto v Avstriji. Pa je tudi v nравnem osetu morda najbolj pokvarjeno. Skoro vsko leto ima kak velik škandal. Letošnji je že eden manjših, ker so vanci zapleteni gledališki ljudje in pri gledališčih je kaj navadnega. Je to tisti, ki imajo moč v rokah, tudi radi kaj »privosteni«. Pri gradčem sošču teče sedaj kazenska preiskava proti ravnatelju obeh graščikov gledališč Henriku Hagini in proti nadrežiserju dr. Albertiju. To sta staro praktika, ki sta že kaj doživelva, in ker vesta, da je pri gledališču »Mai-tressenwirtschaft« časih nevarna, sta si stvar drugače uredila. Ustanovila sta dramatično šolo za vzgojanje ženskega gledališčega naravnega; poučevanje v predmetih gledališčega značaja je prevzela neka starigradka, nравnostno izobražava sta si pridržala ravnatelj Hagi in nadrežiser dr. Albert. Možakarja pa sta oboljena tudi drugih dejanj. Zaradi tega, da je bil ravnatelj izredno, upravljivo dobrohoten pri podeljevanju prednjim posameznim igralkam in pevkam, ki so mu bile simpatične, seveda ni kazenske preiskave, pač pa zaradi redke darežljivosti, ki sta jo ravnatelj Hagi in nadrežiser dr. Albert kažala raznim — igralec. Tako je dr. Albert nekemu okskurnemu — igralecu krasno opremil veliko stanovanje, ga obrisal z različnimi darili in mu celo kupil več tisoč kron vredno biblioteko. Kaj se je v tem stanovanju vse godilo, to bo pokazal izid sodne preiskave. Govori se v Gradiču seveda kako mnogo o teh dogodkih in pripovedujejo se detajli, da se človeku kar lasje ježe.

Vsled opelklin umrla. Včeraj zjutraj se je 19letni kuhanec Frančišek Petvar v Trstu vsled neopredvidnosti vnela obleka. Dekle je prestrašeno letalo po kuhinji, vsled česar se je ogenj na nej se hitreje razširil. Opečeno po vsem telesu so prepeljali nesrečnico v bolnišnico, kjer je eoz pol ure umrla.

Občinske volitve v Zagrebu se vrše še ta mesec in sicer v I. volilnem razredu v četrtek, dne 24. t. m. v II. volilnem razredu v petek 25. t. m. in v III. volilnem razredu v soboto 26. t. m. I. razred voli 8, II. razred 10 in III. razred 7 občinskih svetnikov.

Vsenemec župan na Hrvaškem. V Rumi v Slavoniji je bil izvoljen za župana Vsenemec Ferdinand Riester, ki zastopa rumski okraj tudi v hrvaškem saboru. Da je bil Riester izvoljen za poslanca v rumskem okraju in da je sedaj postal tudi župan v Rumi, je krivo samo to, ker ni prave sloge med tamkaj šnjimi Srbi in Hrvari in ker hrvaško-srbski živelj v tem okraju ni čisto nič organiziran. Brezbržnost in nedelavnost Hrvatov in Srbov v Slavoniji se bo obema narodoma še bridko načrševala.

Amerikanske novice. Ponesrečil se je v Indianopolisu, Ind. Ivan Mavšiček, doma v Skalah, župnija Kanal. Delal je na železniški pragi in ker ni čul prihajajočega vlaka, je bil povozen. Elektro - Radiograf »Ideal«, Franc Jožefova cesta št. 1, hotel »pri Maliču«, zraven glavne pošte ima od srede, dne 16. februarja do petka, dne 18. februarja 1910 slednji spred: Na morju. (Po naravi.) Šport v Indiji. (Po naravi.) Hungon in Parizina. (Umetniška projekcija v 2 delih, trajajoča 25 minut.) Božično drevo. (Komčno.) V kratkem II. sejni katastrofe v Parizu.

Zaklalo se je v mestni klavnicici od 30. januarja do 6. t. m. 88 volov, 6 krav, 7 bikov, 207 prašičev, 11 tel, 20 kostrunov in 42 kožlicev. Zaklano živine se je vpeljalo: 1 vol, 3 prašiči, 14 tel in 343 kg mesa.

Sest ljubljanskih dečkov odpeljanih! K tozadevni včerajšnji notici se nam poroča, da dečki niso bili odpeljani po neznamen možu, marveč so jo samovoljno pobrisali nekateri proti Trstu, nekateri pa proti Gorjenskem. Bilo jih pa ni šest, ampak pet. Stirje so se že vrnili, po enem se pa še poizveduje. Denar za izlet se so bili izposodili.

Zasečena sta bila sinoči dva mlada dečka, ki sta na južnem kolodvoru kradal premog. Po identifikaciji sta bila izpuščena.

Nesreča. Včeraj popoldne je pri zgradbi Privskove hiše v Prisojni ulici s 7 m visokega odra padel zidar Fran Hren iz Štefanje vase, ki je pozadobil le notranje poškodbe. Z na licu mesta došlim rešilnim vozom se Hren ni hotel odpeljati, marveč sta ga odvedla dva njegova tovarisa domov.

Pogrešanega misarskega mojstra Ivana Škrjance iz Ljubljane, kateri je dne 1. prosinca po nesreči pri-

šel v Gruberjev prekop in strelil, so zadržali pred par davki v Šubički pri Šapah. Pohopeli so ga včeraj.

Brez povedi je sinodni streljal po Dolonjski cesti s zamrščenim naki Medved. Policija ga je arstovala ter mu zamokres zaplenila.

Vlom. Dne 8. t. m. je bilo vlonjeno v Medvedah v trgovino Julija Novljana ter pokrivenega za 40 K niklastega denarja po 20 in 10 v. Tovari so še neznanji.

Rozne stvari.

* Björson se bo najbrže kmalu popolnoma pozdravil in pojde spomladni iz Pariza zoper domov na sever.

* Dr. Kramár v Petrogradu. Dr. Kramár, ki se sedaj mudri v Petrogradu, je imel v soboto zvečer v Društvu slovanskih vzajemnosti dolgo predavanje o položaju zapadnih Slovanov. Nemeji zahtevajo brezobzirno protislovansko politiko, ne le na zunaj, temveč tudi na znotraj. Omenja znane jezikovne zakone na Dolenjem Avstrijskem in zahtevo Nemcev po razdelitvi češkega kraljestva. Nato govori o Friedjungovem procesu in kritizira neverjetno lahkovernost govorov krogov. Prehaja k poskusom spoprijazuniti Avstro - Ogrsko in Rusijo in prav, da bi tak sporazunom olajšal stališče avstrijskih Slovanov. Govoreč o češki politiki konstatira, da je ta politika vedno bila nesebična. Čehi poznavajo samo politiko dela in niso šovinisti. Dr. Kramár je končal s pozivom na slovansko enotnost, ki mora priti ravnatko, kakor je prisla nemška enotnost. Dr. Kramářev govor je napravil na poslušalec zelo globok vtis.

Telefonska in brzjavna poročila.

»Slovanska Enota.«

Dunaj, 16. februarja. Danes ob 4. ima sejo parlamentarna komisija »Slovanske Enotek. Na Dunaj so došli že vsi člani razen dr. Kramářa, ki je na potu iz Petrograda. Parlamentarna komisija bo sklenila, naj se pomnoženo predsedstvo odzove vabilu ministrskega predsednika barona Bienertha in ga jutri poseti, vendar pa ne sme pričeti nobenih pogajanj z njim.

Ministrstvo se ne rekonstruira.

Dunaj, 16. februarja. Baron Bienerth se je izrazil, da ostane staro ministrstvo v celoti na krmilu in da se izpopolnijo samo izpraznena mestna čeških ministrov.

Noben član »Slovanske Enotek« ne vstopi v ministrstvo.

Dunaj, 16. februarja. »Slovanska Enota« je sklenila, da ne sme noben njen član vstopiti v nespremenjeno Bienerthovo ministrstvo.

Luegerjeva bolezna — brezupna.

Dunaj, 16. februarja. Zdravnički smatrajo zdravstveno stanje župana dr. Luegerja za brezupno. Izvršili bodo novo operacijo. Danes se je informiral o Luegerjevem zdravstvenem stanju prestolonaslednik nadvojvod Fran Ferdinand s svojo soprogo.

Menelik umrl?

Trst, 16. februarja. Tu sem je dospel iz Abesinije neka dama, ki izjavlja, da je cesar Menelik umrl že pred šestimi tedni.

O slovanski konferenci v Petrogradu.

Petrograd, 16. februarja. Izvrsenyal odbor slovanske konference v Pragi je imel sejo, v kateri so Poljaki podali izjavo, da ne smatrajo za časnu primerno, da bi se vseslovenska konferenca priredila že letos v Sofiji. Bolgarski delegati so z ozirem na to izjavo poudarjali, da je nemogoče odgoditi napovedano konferenco v Sofiji, ker so že priprave za njo v polnem teknu. Izvrševalni odbor je nato sklenil, da se ima načrtovana vseslovenska konferenca pod vsakim pogojem vršiti letos 7. julija v Sofiji. Izvoljena je bila posebna rusko-poljska komisija, ki ima do konference po množnosti poravnati spore, ki so se zlasti v zadnjem času pojavili med Rusi in Poljaki.

Petrograd, 16. februarja. Na čast slovanskim gostom so priredili sijajen banket. Prvi je govoril dr. Kramár, ki je izrazil nado, da bo novoslovensko gibanje napredovalo, se krepilo ter končno doseglo svoj cilj. Član državnega sveta Jermolov je nasdravil slovanskim gostom. Bolgar Ljudekanov je slavil ruski narod, predsednik gosudarstvene dužnosti N. Homjakov pa je nasdravil slovenski vzajemnosti, ki se v zadnjem času krepilo manifestuje v vedenju številnih slovanskih shodov in konferenc.

Pogrešanega misarskega mojstra Ivana Škrjance iz Ljubljane, kateri je dne 1. prosinca po nesreči pri-

Turčijo iz inozemstva, odpravila pa je naredbo, s katero jo svoječeno zbranila uvoz patron.

Turčijo se že vedno pripravlja na vojno?

Carigrad, 16. februarja. Vojno ministrstvo je izdal naredbo na časopise, s katero jim pod najstrožjimi kaznimi zabranjuje priobčevati vesti o gibanci armade.

Carigrad, 16. februarja. Vojni minister je izdal ukaz na častnike po obmejnih garnizijah, s katerim jim strogo prepoveduje občevati s tujci.

Solun, 16. februarja. Rezervisti se v velikem številu zbirajo v Prištini, Ferizoviču in Mitrovici. V kratkem bo poklican pod zastavo tudi 3. poziv. Pod zastave bodo pozvani tudi kristjani.

Vstaja na Grškem?

Atene, 16. februarja. Položaj se je poostril do skrajnosti. Na pragu je splošna državljanska vojna. V Peloponezu je izbruhnila krvava vstaja. Zeleznicne so ustavile ves promet. Ljudstvo se punta na vseh koncih in krajih ter oblega poslopja, v katerih stanujejo poslanci in uradniki. Časopisi izhajajo pod vojaškim nadzorstvom. V redakcijah sede oficirji.

Atene, 16. februarja. Iz vseh krajev dohajajo vesti o krvavih nemirih. Listi ne smejo o njih ničesar pisati. V Ateneh se izvaja najstrožja cenzura.

Carigrad, 16. februarja. Turška vlad je brzjavno ukazala vojaški oblasti v Solunu, naj nemudoma poslje več polkov na grško mejo. Vesti iz Grške so silno resnega značaja.

Demonstracije v Berolinu.

Berolin, 16. februarja. Sroči so priredili socialni demokratje zoper hrupne demonstracije proti vladni volilni reformi. Na raznih koncih mesta je prišlo do pravcatevna boja med demonstranti in policijo, ki je aretirala mnogo ekscentrov.

Indajatelj in odgovorni urednik:

Rasto Pustoslemšek.

Darila.

Uporabništvo našega lista so posiljati:

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Gdčna. Alojzija Lešnjak, Rakov, K 5/10, nabrala v gostilni g. Ivana Bonča na Rakovu. — Gdčna. Vitošlava Klinc, Črnomelj, K 2, plačana vstopnina k otročji igri „Kaznovani žaljivec“. — G. Josip Hočevar, Mujava, 72 v, daroval g. učitelj Vode kot preplačilo v krčni na Muljavi. — G. I. Bežejar, Idrija, K 5, „Ples v Ljubljavi“. — G. Anton Sever, Šentvid, K 5, darovala vesela družba vodnikom odhodnic g. J. Zupana v odgovor »Slovencu« št. 29. — Učiteljstvo neboleže so na Dolenjskem posavju K 11 z gesлом: »Na brezstidni napad bregdomovince